

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Факультет технології і організації виробництва
Кафедра менеджменту

«До захисту допущено»
Зав. кафедри менеджменту
_____ Сарбаш Л. Д.
(підпис) (прізвище, ініціали)
«_____» _____ 2019 рік

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
бакалавра
(освітній ступінь)

на тему: «Удосконалення обліку та контролю фінансової звітності на підприємстві
(за матеріалами Відокремлений підрозділ «Шахта «Котляревська» Державного
підприємства «Селидіввугілля»)»

Виконала: студентка 3 курсу, групи ОіПзп-16
(шифр групи)

Спеціальності 071 Облік і оподаткування

Горбатюк Алла Миколаївна _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Керівник: доцент кафедри менеджменту, кандидат економічних наук, доцент, _____

Коваленко Юлія Олександрівна _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

Рецензент: заступник головного бухгалтера ВП «Шахта «Котляревська» ДП
«Селидіввугілля» Цватенко Артем Анатолійович _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

*Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає
запозичень з праць інших авторів без відповідних
посилань.*

Студент _____
(підпис)

Покровськ – 2019 р.

Індустріальний інститут
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
 (повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет технології і організації виробництва
 Кафедра менеджменту
 Освітній ступінь бакалавр
 Спеціальність 071 Облік і оподаткування
 (шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Зав. кафедри менеджменту
Л. Д. Сарбаш
 «___» _____ 2018 року

ЗАВДАННЯ
НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Горбатюк Аллі Миколаївні
 (прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема проекту (роботи): «Удосконалення обліку та контролю фінансової звітності на підприємстві (за матеріалами Відокреслений підрозділ «Шахта «Котляревська» Державного підприємства «Селидіввугілля»)»

керівник проекту (роботи): Коваленко Юлія Олександрівна, к.е.н., доцент
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від « 01 » жовтня 2018 року № 96

2. Строк подання студентом проекту(роботи) 09.01.2019

3. Вихідні дані до проекту (роботи) матеріали звіту про переддипломну практику, фінансово-економічні показники підприємства за попередні роки, річний фінансовий звіт за попередні роки

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)характеристика основних форм фінансової звітності підприємства, класифікація форм, завдання та вимоги до фінансової звітності, аналіз та оцінка основних показників фінансової звітності, удосконалення методики та контролю фінансової звітності на підприємстві

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 01.10.2018

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Термін виконання етапів проекту (роботи)	Примітки
1.	Вибір і затвердження теми дослідження	01.10.2018	
2.	Складання завдання на виконання дипломної роботи, складання плану роботи	15.10.2018	
3.	Вивчення економічної літератури з обраної теми роботи та написання першого розділу	30.10.2018	
4.	Аналіз статистично-економічної інформації з досліджуваної проблеми та написання другого розділу дипломної роботи	22.11.2018	
5.	Розробка рекомендацій та заходів щодо підвищення ефективності економіки, які розглянуті в ракурсі обраної теми роботи та написання третього розділу дипломної роботи	25.12.2018	
6.	Оформлення вступу, висновків, реферату, демонстраційних аркушів	04.01.2019	
7.	Оформлення дипломної роботи та підписання її у нормоконтролера	05.01.2019	
8.	Подання виконаної роботи на зовнішнє рецензування	09.01.2019	
9.	Подання виконаної роботи для перевірки на плагіат	09.01.2019	
10.	Попередній захист дипломної роботи, підписання дипломної роботи у завідувача кафедри та подання документів до ДЕК	16.01.2019	

Студент А.М.Горбатюк
(підпис)(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) Ю.О.Коваленко
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Горбатюк А.М. Удосконалення обліку та контролю фінансової звітності на підприємстві (за матеріалами Відокремлений підрозділ «Шахта «Котляревська» Державного підприємства «Селидіввугілля») / Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 071 Облік і оподаткування. – ІІ ДВНЗ ДонНТУ, Покровськ, 2019

В роботі досліджено економічну сутність фінансової звітності, визначені класифікація, завдання та основні вимоги щодо інформаційно-аналітичного заповнення. Проаналізовано організацію подання фінансової звітності та надано пропозиції щодо удосконалення форм та контролю фінансової звітності на підприємстві.

Ключові слова: ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, ФОРМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.

					З 071 43 43.3 667 ВКР			
Ізм.	Аркуш	№ документа	Підпис	Дата				
Розробив	Горбатюк А.М.				Удосконалення обліку та контролю фінансової звітності на підприємстві (за матеріалами Відокреслений підрозділ «Шахта «Котляревська» Державного підприємства «Селидіввугілля»)	Літера	Аркуш	Аркушів
Н. контр.	Ляшок Н.Ю.					Б	3	45
Керівник	Коваленко Ю.О.					Індустріальний інститут ДВНЗ «ДонНТУ», каф. ЕіП ОіПзп-16		

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Фінансова звітність, її економічна сутність, призначення та характеристика основних форм.....	8
1.2.Класифікація, завдання та основні вимоги до фінансової звітності підприємства.....	11
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВП «ШАХТА «КОТЛЯРЕВСЬКА» ДП «СЕЛИДІВВУГІЛЛЯ».....	17
2.1.Загальна характеристика діяльності підприємства.....	17
2.2. Особливості формування фінансової звітності на підприємстві.....	19
2.3. Аналіз та оцінка основних показників фінансової звітності.....	25
3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ АНАЛІЗУ І АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	29
3.1.Удосконалення методики формування та подання фінансової звітності.....	32
3.3. Удосконалення методики аудиту фінансової звітності.....	41
ВИСНОВКИ.....	43
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ	

					П 071 43 43.3 667 ВКР	
Ізм.	Аркуш	№ доку-мента	Підпис	Дата		

ВСТУП

Кожен господарюючий суб'єкт, на сьогодні, здійснюючи свою діяльність, має на меті отримати максимальний прибуток при мінімальних витратах. Тому, будь-який підприємець повинен вміло використовувати дані фінансової звітності, тому що на їх основі можна ретельно розглянути й оцінити фінансовий стан підприємства та прийняти виважені управлінські рішення. Для зовнішніх і внутрішніх користувачів фінансова звітність є необхідною оскільки, забезпечує їх повною, правдивою та неупередженою інформацією про господарюючий суб'єкт. Такими користувачами можуть бути: банки, інвестори, власники, постачальники, замовники, працівники підприємства та органи державного управління.

За думкою професора Гудзя Н.В. «Фінансова звітність – це бухгалтерський звіт, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [8, с.342].

Вибір теми і цільову спрямованість даної роботи зумовили теоретична й практична значимість обліку, аналізу та аудиту фінансової звітності, недостатній рівень дослідження питань стосовно сучасних потреб та дискусійність багатьох теоретичних положень. Окрім того, фінансова звітність є досить вагомою не тільки для зовнішніх, але і для внутрішніх користувачів, керівництва та персоналу підприємства. За допомогою наведених даних у звітності, можна зробити детальний аналіз показників фінансового майнового стану підприємства, його платоспроможності та рентабельності.

Дослідження теоретичних та практичних аспектів складання фінансової звітності, в котрій відображається інформація про фінансові результати підприємства, аудиту і аналізу показників фінансової звітності є метою роботи.

В дипломній роботі були вирішені наступні завдання:

дослідження структури звітів, що містять інформацію про фінансові результати;
 проведення економіко-правового аналізу нормативно-правової бази та огляд спеціальної літератури за темою дослідження;

узагальнення передумови організації та методологію оформлення, аналізу та аудиту бухгалтерської звітності про фінансові результати на підприємстві; формалізування та складання звіту про фінансові результати підприємства; визначення методики складання звіту про фінансові результати; дослідження порядку відображення інформації щодо фінансових результатів в інших формах бухгалтерської фінансової звітності; дослідження використання звітних даних про фінансові результати в системі прийняття управлінських рішень; дослідження методики аудиту фінансового стану підприємства; визначення напрямів аналізу звіту про фінансові результати підприємства; розробка пропозиції щодо удосконалення методики обліку, аналізу та аудиту фінансової звітності.

Предмет дипломної роботи - теорія і практика обліку, аналізу та контролю фінансової звітності.

Об'єктом дипломної роботи є практичні матеріали підприємства ВП «Шахта Котляревська», щодо обліку, аналізу та аудиту показників фінансової звітності. До основних загальнонаукових методів дослідження, що використані автором, слід віднести діалектичний метод пізнання, логічний та структурно-функціональний методи. При дослідженні використовувались методи наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу і синтезу, порівняння, вибіркового обстеження та групування, а також інші прийоми економіко-статистичного дослідження. Системний підхід до розкриття економічної сутності фінансової звітності та методики її формування є методологічною основою цього дослідження.

Для виявлення методичних аспектів аналізу показників звіту про фінансові результати застосовувалися методи: порівняння, співставлень, розробка системи показників, побудова аналітичних таблиць, середніх величин.

Для дипломної роботи використовувалася інформаційна база, а саме: теоретичні та методичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених, законодавчі і нормативні документи, що регулюють діяльність суб'єктів господарської діяльності, дані фінансової і статистичної звітності підприємства ВП «Шахта Котляревська».

1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансова звітність, її економічна сутність, призначення та характеристика основних форм

Фінансова звітність являє собою інформацію про всю господарську діяльність суб'єктів господарювання.

В П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» присутнє визначення фінансовій та бухгалтерській звітності, а саме: «бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів. А метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття ними правильного рішення повної, правдивої, неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів підприємства»[3, с.239].

Підготовка та складання фінансової звітності має свої етапи, на які діють тривалість облікового періоду і складність виконуваних робіт. В першу чергу необхідно перевіряти повноту відображення у поточному обліку господарських операцій, оформлених відповідними документами, і завершити облікові записи: уточнювати розподіл витрат і доходів між суміжними звітними періодами; перевіряти стан розрахунків з дебіторами і кредиторами, скоригувати обсяги доходів і витрат, а також списати відповідні суми на фінансові результати та закрити рахунки; відобразити чисті прибутки (збитки) і їх розподіл чи погашення. При складанні фінансової звітності важливо дотримуватися принципів та правил її підготовки, передбачених нормативно-правовими актами. Найголовніші з них:

1. Відповідно до ст. 5 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «фінансова звітність складається у грошовій одиниці України – гривні..

2. При складанні фінансової звітності не допускається згортання статей активів та зобов'язань, доходів і витрат, окрім випадків, передбачених відповідними П(С)БО або МСФЗ (п. 3 розд. IV НП(С)БО 1).

3. Підприємства можуть не наводити статті, у яких відсутня інформація до розкриття, крім випадків, коли така інформація була в попередньому звітному періоді (п. 4 розд. II НП(С)БО 1).

4. Показники про податок на прибуток, витрати і збитки, вирахування з доходу, вибуття коштів, зменшення складових власного капіталу наводяться в дужках (п. 5 розд. II НП(С)БО 1).

5. До фінансової звітності включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів підприємства (п. 6 розд. II НП(С)БО 1).

6. Показники річної фінансової звітності повинні підтверджуватися результатами проведеної перед цим інвентаризації активів та зобов'язань.»[3],

7. Фінансову звітність підписують керівник та бухгалтер підприємства (ст. 11 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»). Користувачів фінансової звітності визначено ст. 14 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а також п. 2 Порядку подання фінансової звітності. Так, аналізуючи вимоги цих документів ,робиться висновок, що "підприємства зобов'язані подавати річну фінансову звітність: органам, до сфери управління яких вони належать; трудовим колективам на їх вимогу; власникам згідно з установчими документами; органам виконавчої влади та іншим користувачам відповідно до законодавства, зокрема органам державної статистики та органам Міністерства доходів. Обов'язкове подання фінансової звітності органам державної статистики регламентує ст. 18 ЗУ «Про державну статистику» п. 2 Порядку подання фінансової звітності. Зауважимо, що разом із фінансовою звітністю може подаватися довідка про згоду на подання органам державної влади даних з фінансової звітності підприємства (абз. 10 п. 2 Порядку подання фінансової звітності). Відповідно до ст. 13 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» звітним періодом при складанні фінансової звітності є календарний рік. Крім того, усі підприємства зобов'язані подавати проміжну фінансову звітність у складі Балансу і Звіту про фінансові результати, яка подається щокварталу наростаючим підсумком з

початку звітнього року. Для новостворених підприємств перший звітний період може бути менше 12 місяців, але не може перевищувати 15 місяців. Строки подання фінансової звітності встановлено Порядком подання фінансової звітності та ПКУ в залежності від установи, в яку подається така звітність.

Так, відповідно до п. 5 Порядку до органів статистики річна фінансова звітність (крім зведеної та консолідованої) повинна подаватися не пізніше 28 лютого року, наступного за звітним. Якщо граничний строк подання фінансової звітності припадає на неробочий день, то такий строк переноситься на перший після вихідного робочий день. Державному реєстратору за місцезнаходженням реєстраційної справи річна фінансова звітність подається не пізніше 1 червня року, наступного за звітним. Датою подання фінансової звітності вважаємо день її фактичної передачі за призначенням. Окремі підприємства зобов'язані не пізніше 30 квітня року, наступного за звітним, розміщувати на власній веб-сторінці та опубліковувати в періодичних або неперіодичних виданнях, річну фінансову звітність разом з аудиторським висновком. Обов'язковому оприлюдненню підлягає звітність публічних акціонерних товариств, підприємств – емітентів іпотечних облігацій, іпотечних сертифікатів, облігацій підприємств та сертифікатів фондів операцій з нерухомістю, професійних учасників фондового ринку, банків, страховиків, інших фінансових установ. До територіальних органів Міністерства доходів відповідно до п. 46.2 ст. 46 ПКУ «платник податку на прибуток підприємства разом з відповідною податковою декларацією подає квартальну або річну фінансову звітність у порядку, передбаченому для подання податкової декларації»[11]. Проте, враховуючи той факт, що сьогодні на практиці бухгалтерський облік є другорядним за значенням, порівняно із обліком належних до сплати податків та зборів, на порядок подання фінансової звітності до контролюючих органів мають вплив зміни податкового законодавства.

Поточний бухгалтерський облік містить різноманітну інформацію про господарську діяльність підприємства. Для одержання інформації про результат такої діяльності дані поточного обліку необхідно узагальнити в певній системі показників.

1.2.Класифікація, завдання та основні вимоги до фінансової звітності підприємства

У наш час фінансова звітність відіграє важливу роль у формуванні капіталу окремого підприємства і держави в цілому. Для більш повного та кращого дослідження та збільшення ефективності подання фінансових звітів слід класифікувати звітність за певними ознаками. У той же час класифікація фінансової звітності створює можливості застосування інструментарію, щодо його управління.

Маючи мету упорядкування складання звітності її класифікують за такими найбільш поширеними ознаками: змістом і джерелами формування, терміном подання, ступенем узагальнення, обсягом, періодичністю подання, охопленням видів діяльності, поширенням на галузі народного господарства, характером спрямування і використання, ступенем використання обчислювальної техніки.

Насамперед слід розрізняти звітність за будовою (таблиця 1.2):

Таблиця 1.2. –

Класифікація фінансової звітності

Класифікаційна ознака	Структурні складові
За будовою	звітність, у якій інформація наводиться станом на певну дату звітність, що містить інформацію за певний (звітний) період
За змістом і джерелами формування	статистична, фінансова, податкова, спеціальна, внутрішньогосподарська (управлінська) звітність.
За термінами подання	нормативна і строкова
За ступенем узагальнення	первинна і зведена
За обсягами відображених результатів	повна і скорочена
за періодичністю подання	річна і проміжна
З погляду охоплення видів діяльності	всі види діяльності або основні види діяльності
З погляду поширення на галузі народного господарства	типова і галузева
За характером спрямування	внутрішня і зовнішня
За видами	бухгалтерська, статистична та оперативна.
За обсягом даних	внутрішня і зовнішня
В залежності від періоду, який охоплює звітність	періодична і річна

звітність, у якій інформація наводиться станом на певну дату ;

звітність, що містить інформацію за певний (звітний) період .

За змістом і джерелами формування розрізняють статистичну, фінансову, податкову, спеціальну, внутрішньогосподарську (управлінську) звітність.

Згідно посібника П.Й.Атамаса «у статистичній звітності знаходять інформацію, що є необхідною для статистичного вивчення господарської діяльності підприємств та побудови макроекономічних показників [9, с.139].

У фінансовій звітності міститься інформація про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період, її складають з дотриманням балансового узагальнення облікової інформації. Цей принцип покладено у структуру звітних форм, у внутрішній і між формовій ув'язці показників.

У податковій звітності міститься інформація про валові доходи та валові витрати, фінансові результати та розрахунок сум податків, що підлягають сплаті до бюджету, а також надмірно сплачених сум, що підлягають відшкодуванню.

Спеціальна звітність подається з питань розрахунків і використання коштів фонду соціального страхування, пенсійного фонду, фонду зайнятості тощо[9, с.124]Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність відображає необхідну інформацію для прийняття рішень на рівні структурних підрозділів і розробляється підприємством самостійно.

За термінами подання розрізняють нормативну і строкову звітність

Нормативна подається на певну дату, строкова — у термін до 25 днів після закінчення звітного періоду.

Згідно посібника І.Б. Садовської «За ступенем узагальнення звітність поділяють на первинну, що подається підприємствами, і зведену, що узагальнює дані первинної звітності у межах міністерств і відомств.

За обсягами відображених результатів діяльності розрізняють повну і скорочену звітність.

За періодом часу, за який характеризується діяльність підприємства, тобто за періодичністю подання розрізняють річну і проміжну (щоквартальну, щомісячну)

звітність.»З погляду охоплення видів діяльності звітність може відображати усі види діяльності, якою займається підприємство, або обмежуватися лише основним із них. [4, с.556].

З погляду поширення на галузі народного господарства звітність є типовою і галузевою. Типові форми звітності застосовують для відображення облікових даних однакового змісту, галузеві містять показники за специфічними видами діяльності.

За характером спрямування розрізняють внутрішню звітність, призначену для внутрішнього управління підприємством, і зовнішню, яка виходить за межі підприємства і подається органам виконавчої влади, іншим користувачам.

Звітність за способом подання користувачам поділяють на подану поштовим зв'язком, телеграфом, електронною поштою або подану власноруч.

Звітність, що складається підприємствами, згідно посібника Є.Ю.Шари«класифікується за:

- видами;
- обсягом даних, що включаються у звіти;
- метою, з якою складаються звіти;
- періодичністю складання.

За видами звітність поділяється на бухгалтерську, статистичну та оперативну»[3, 45].Бухгалтерська звітність містить показникивиробничо-фінансової діяльності підприємства. Її складають на підставі синтетичного та аналітичного обліку, підтверджують первинними документами, а також використовують дані оперативної та статистичної звітності.

Статистична звітність призначена для статистичного вивчення господарської діяльності підприємств і галузей народного господарства та представляє собою систему кількісних та якісних показників, вимірювання та узагальнення яких не характерне для бухгалтерського обліку (наприклад, Звіт з праці).

Оперативна звітність призначена для поточного контролю та управління всередині підприємства на момент здійснення господарськихоперацій або одразу ж після їх завершення. В ній містяться дані про виконання плану поставок матеріалів,

виробництва продукції, а також про дотримання укладених договорів та фінансовий стан підприємства (наприклад, кількість підписаних договорів).

Згідно думки І.Б.Садовської «за обсягом даних, які включають у звіт, розрізняють внутрішню та зовнішню звітність. Внутрішня звітність включає інформацію про роботу на якійсь одній ділянці діяльності організації. Складання внутрішньої звітності потрібно безпосередньо для покращення господарювання. Зовнішня звітність характеризує господарську діяльність організації в цілому та використовується для інформування зовнішніх користувачів – зацікавлених юридичних та фізичних осіб – про характер діяльності, доходність та майновий стан того або іншого господарюючого суб'єкта.»[4, 38].

В залежності від періоду, який охоплює звітність, розрізняють періодичну та річну звітність. Якщо бухгалтерська звітність складається на певну дату протягом року, вона називається періодичною. Періодичні звіти складаються регулярно через певні проміжки часу. За цією ознакою розрізняють звітність квартальну та піврічну. Аналіз періодичної звітності дозволяє визначати і швидко виправляти недоліки в роботі, попереджати їх виникнення у подальшому.

Річна звітність дає змогу побачити всі сторони господарської діяльності та фінансові результати роботи підприємства за рік.

До стандартних форм квартальної та річної фінансової звітності належать:

- “Баланс підприємства” (форма 1);
- “Звіт про фінансові результати” (форма 2);
- “Звіт про рух грошових коштів” (форма 3);
- “Звіт про власний капітал” (форма 4);
- “Примітки до фінансової звітності” (форма 5).

Ця звітність представляє собою комплекс показників, яким притаманні як логічний, так і інформаційний взаємозв'язок. Логічний взаємозв'язок полягає у взаємодоповненні та взаємній кореспонденції розділів та статей звітних форм.

За думкою П.Й.Атамаса «Фінансова звітність являє собою складову частину бухгалтерської звітності, та містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Вона

розрахована насамперед на таких користувачів інформації, як інвестори, кредитори та інших, які не можуть вимагати звітів з урахуванням їх конкретних потреб»[9, 123].

Для того щоб фінансова звітність була зрозумілою користувачам, згідно думки Н.В.Гудзь « вона повинна містити дані про: підприємство (назву, організаційно - правову форму, місцезнаходження, короткий опис діяльності; назва органу управління, якому підпорядковується підприємство, або назва його материнської (холдингової) компанії та ін.); дату звітності або звітного періоду. Якщо період, за який складено фінансовий звіт, відрізняється від звітного періоду, передбаченого Положенням (стандартом), то причини і наслідки цього повинні бути розкриті у примітках до фінансової звітності; валюту звітності й одиницю виміру. Якщо валюта звітності відрізняється від валюти, в якій ведеться бухгалтерський облік, то підприємство повинно розкрити причини цього і методи, які були використані для переведення фінансових звітів з однієї валюти в іншу;

облікову політику підприємства і її зміни (тобто принципів оцінки статей звітності, методів обліку щодо окремих статей звітності);

іншу інформацію, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами)»[8].

Для того щоб звітність була дійовим засобом управління і контролю, вона повинна відповідати всім вимогам, що ставляться до обліку. Вона має достовірно відображати ресурси підприємства, їх використання і фінансові результати діяльності. За думкою професора В.Я.Амбросова «показники звітності повинні бути об'єктивними, обґрунтовані перевірені даними поточного обліку і підтверджені відповідними документами. Своєчасність складання і подання звітності - невід'ємна умова її корисності. Сама достовірна інформація втрачає своє значення, якщо вона надана користувачам не своєчасно. Тому звітність складається і подається відповідним органам в строки, встановлені нормативними актами, які забезпечують ефективне її використання для управління і контролю.»[2, с.67]. Вимога повноти звітності означає повне висвітлення всіх напрямів діяльності

підприємства. Проте звітність має містити тільки корисну інформацію, без зайвої деталізації. Зайва деталізація ускладнює складання звітності й аналіз її показників, використання в управлінні. Тому державні і громадські органи вимагають від підприємств подавати звітність за незатвердженими формами.

Звітність має бути простою, зрозумілою і загальнодоступною для всіх заінтересованих користувачів інформації. Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Вимоги до фінансової звітності» встановлені такі вимоги до її якості:

«дохідливість. Інформація повинна бути дохідлива і розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації;

достовірність. Інформація повинна бути достовірною, не містити помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

порівнянність. Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати: фінансові звіти підприємства за різні періоди і фінансові звіти різних підприємств. Таке порівняння дає змогу оцінити динаміку розвитку підприємства і його місце на ринку. Для забезпечення порівнянності у кожному фінансовому звіті необхідно наводити всю числову інформацію за попередній період способом, який дозволяє зіставляти її з даними за звітний період;

доречність. Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події»[3].

Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Річна звітність підприємств (крім бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності і суб'єктів малого підприємництва, визнаних такими відповідно до чинного законодавства) включає: баланс підприємства (форма № 1), звіт про фінансові результати (форма № 2), звіт про рух грошових коштів (форма № 3), звіт про власний капітал (форма № 4), примітки до звітів (форма № 5). Отже, з посібника Шари «фінансова звітність- бухгалтерська звітність, що містить

інформацію про фінансовий стан, результати діяльності й рух грошових коштів підприємства за звітний період.»[3, 143].

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВП «ШАХТА «КОТЛЯРЕВСЬКА» ДП «СЕЛИДІВВУГІЛЛЯ»

2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства

Відокремлений підрозділ «Шахта «Котляревська» Державного підприємства «Селидіввугілля» створено згідно з наказом № 1 підприємства від 06 червня 2005 року .

Державне підприємство по видобутку вугілля шахта «Котляревська» розміщена в Красноармійському районі Донецької області, знаходиться в сфері управління Міністерства енергетики та вугільної промисловості України у складі дочірнього підприємства ДП «Селидіввугілля», форма власності – державна.

Вугілля, що видобувається відноситься до енергетичних. Шахта технологічно пов'язана з центральною збагачувальною фабрикою «Котляревська», що дозволяє при низьких затратах отримувати вугільний концентрат з високими споживчими якостями.

Мета діяльності Підрозділу – забезпечення виконання завдань Підприємства з видобутку вугілля з найменшими витратами; задоволення соціально-економічних потреб працівників ВП «Шахта «Котляревська» і ДП «Селидіввугілля». Видами діяльності, які здійснює ВП «Шахта «Котляревська», є видобування кам'яного вугілля, експлуатація родовищ корисних копалин, здійснення заходів з комплексного використання природних ресурсів і ресурсозбереження, будівництво, реконструкція, технічне переозброєння, впровадження нової техніки, передової технології, прогресивних методів організації виробництва, нових видів матеріалів, виробів та конструкцій, виконання маркшейдерських робіт, охорона земної поверхні та розташованих на ній будинків, споруд, водоймищ та насаджень від негативного впливу, усунення інших факторів, що наносять шкоду природі, впровадження заходів з підвищення якості вугільної

продукції, що виробляється; Здійснюючи всі види діяльності шахта забезпечує дотримання законодавства України про надра та про охорону навколишнього природного середовища.

Підрозділ має право здійснювати операції за поточними рахунками в установах банків, які відкриваються для підрозділу підприємством. Має круглу печатку, кутовий штамп та бланки зі своїми реквізитами, веде касові операції. Шахта використовує надане йому ДП «Селидіввугілля» майно, яке є державною власністю, для здійснення господарської діяльності на праві оперативного використання майна. ВП «Шахта «Котляревська» самостійно проводить щорічний інвентаризаційний облік майна та нарахування амортизаційних відрахувань у відповідності до законодавства України. Управління Підрозділом здійснює його керівник, який входить до складу Ради директорів ДП «Селидіввугілля», організаційно – управлінська структура. Керівник підрозділу призначається та звільняється керівником Підприємства за погодженням з Органом управління майном згідно з трудовим законодавством та Статутом ДП «Селидіввугілля». Головний інженер, заступники директора, головний механік, головний бухгалтер шахти призначаються на посаду і звільняються з посади керівником Підприємства в порядку встановленому чинним законодавством. Всі інші працівники Підрозділу призначаються на посаду та звільняються з посади керівником Підрозділу. Фінансові ресурси шахти «Котляревська» формуються за підсумками його діяльності згідно з Положенням про внутрішньогосподарські розрахунки, затвердженим Підприємством. Підрозділ самостійно нараховує та сплачує всі податки та інші обов'язкові платежі до бюджету і фондів відповідно до чинного законодавства, за винятком податку на прибуток та податку на додану вартість, при виділенні коштів на поточний рахунок Підприємством.

Підприємство діє на основі Положення про ВП «Шахта» «Котляревська» ДП «Селидіввугілля» (Додаток А)

Підрозділ визначає основні напрямки свого розвитку та планує свою поточну діяльність відповідно до мети та основних напрямків діяльності підприємства, рішень органів управління підприємства, галузевих науково - технічних прогнозів

та пріоритетів, кон'юнктури ринку продукції, товарів та послуг, економічного стану і результатів господарської діяльності підприємства.

2.2. Особливості формування фінансової звітності на підприємстві

ВП «Шахта «Котляревська» ДП «Селидіввугілля» діє на підставі власного статуту, тобто певного зібрання обов'язкових правил, що регулюють її індивідуальну діяльність, взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання. У статуті визначається: точне найменування та місцезнаходження підприємства, власник або засновник; основна місія й цілі діяльності; органи управління та порядок їхнього формування; повноваження трудового колективу та його виробничих органів; джерела та порядок утворення майна; умови реорганізації та припинення існування..

Основним документом, який визначає способи ведення бухгалтерського обліку, що використовуються при відображенні господарських операцій є Наказ про облікову політику підприємства. Облікова політика є елементом системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку й формується відповідно до чинних нормативних документів в області бухгалтерського обліку та фінансової звітності. В цьому документі визначаються не тільки організація й методологія бухгалтерського обліку, а й затверджуються заходи щодо оптимізації господарської діяльності(Додаток Б).

Наприкінці звітного періоду на основі одержання підсумкових показників господарської діяльності підприємства, складається фінансова звітність. Джерелами інформації, за якими складається фінансова звітність є дані первинного синтетичного та аналітичного обліку підприємства. Дані фінансової звітності (в основному узагальнені показники бухгалтерського обліку) можуть бути оприлюднені зовнішнім і внутрішнім користувачам, а саме: контрагенти, партнери, статистичні, фінансові, податкові органи, тощо.

Форми фінансової звітності включають:

форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (Додаток В);

форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» (Додаток Г) ;

форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)» (Додаток Д);

форма №4 «Звіт про власний капітал» (Додаток Ж);

форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (Додаток З);

форма № 6 «Додаток до Приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами». Розглянемо особливості кожної з форм більш детально (Додаток К).

Баланс підприємства(форма № 1) містить інформацію про наявність коштів (активна частина) та джерел їх утворення (пасивна частина) підприємства. В активі структурі Балансу відображається інформація про стан необоротних активів (розділ I), структура оборотних активів (розділ II) та необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття. В Пасиві відображається структура джерел утворення коштів підприємства а саме: власний капітал (розділ I), довгострокові зобов'язання та забезпечення (розділ II), поточні зобов'язання та забезпечення (розділ III).

В літературі наводяться декілька особливостей складання балансу:

згідно форми, встановленої Міністерством фінансів України;

згідно до положень національних облікових стандартів в державному секторі;

класифікація статей за певними груповими ознаками;

групування статей відповідно до фактичних даних результатів інвентаризації.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності при складанні Балансу пп. 2.3 – 2.6 визначено особливості відображення активів, витрат, зобов'язань та власного капіталу при складанні Балансу:

відображення активів у Балансі здійснюється за умови достовірно визначеної оцінки та очікування в майбутньому економічних доходів;

відображення витрат на придбання і створення активу, що не можуть бути включені в статті Балансу, включають до переліку витрат звітного періоду;

відображення зобов'язань у Балансі, а саме їх оцінка, яка може бути достовірно визначена, здійснюється за умови зменшення економічних вигод у майбутньому періоді та можливості їх погашення в цьому ж періоді.

Відображення власного капіталу здійснюється за умови одночасного відображення активів та зобов'язань підприємства, та зміни статей, якщо такі відбулися.

Якщо провести порівняння міжнародних стандартів з національними, то можна дійти висновку, що в міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (МСБО) не визначають конкретної стандартів та форм складання Балансу, а тільки містять мінімальний перелік статей та показників (п.66 МСБО).

Наступна форма фінансової звітності - Звіт про фінансові результати (форма № 2). В цій формі міститься інформація про доходи, витрати, фінансові результати діяльності. Порядок складання форми № 2 регламентується П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати

Форма «Звітпро фінансові результати» містить наступні розділи:

I. Фінансові результати (містяться показники чистого доходу підприємства, собівартість реалізованої продукції, виконаних робіт, послуг; показники валового прибутку, або збитку; інші операційні доходи та витрати; витрати на збут, адміністративні витрати; фінансові результати операційної діяльності, фінансові результати до оподаткування, чистий фінансовий результат з показниками чистого прибутку або збитку)

II. Сукупний дохід (міститься інформація про дооцінку (уцінку) необоротних активів та фінансових інструментів, показники накопичених курсових різниць, показник частки іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств, показник іншого сукупного доходу; показник іншого сукупного доходу до оподаткування в т.ч. податку на прибуток, та інших сукупних доходів).

III. Елементи операційних витрат (містяться показники інших операційних витрат, амортизації основних засобів, витрати на оплату праці та матеріальні витрати).

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій (містить показники дивідендів на одну акцію, скоригований чистий прибуток або збиток, середньорічна кількість простих акцій та скоригована середньорічна кількість простих акцій) .

Важливим моментом при складанні форми 2 «Звіт про фінансові результати» є

відображення прибутку (збитку) підприємства за звітний період (табл.2.1).

Порядок визнання прибутку за звітний період наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1–
Визнання прибутку згідно П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати

Етап	Стаття	Порядок розрахунку
1	Чистий дохід (виручка від реалізації продукції) (товарів, робіт, послуг) (код 035)	Дохід (виручка від реалізації) (код 010) – ПДВ (код 015) АС (код 020) інші вирахування з доходу (код 030).
2	Валовий прибуток (збиток) (код 050 – 055)	Чистий дохід (виручка від реалізації) (код 035) – собівартість продукції (робіт, послуг) код (040)
3	Собівартість реалізованої продукції (код)	Залишок незавершеного виробництва на поч.пер. + витрати виробництва на зв.пер.- залишок незавершеного виробництва на к.пер.
4	Фінансовий результат від операційної діяльності (код 100, 105)	Валовий прибуток (збиток) (код 050, 055) + інші операційні доходи (код 060) – адміністративні витрати (код 070), витрати на збут (код 080), інші операційні витрати (код 090)
5	Фінансовий результат (прибуток або збиток) від звичайної діяльності до оподаткування (код 170, 175)	Фінансовий результат від операційної діяльності (код 100, 105) + (дохід від участі в капіталі (код 110), інші фінансові доходи (код 120), інші доходи (код 130)) – (фінансові витрати (код 140), витрати від участі в капіталі (код 150), інші витрати (код 160))
6	Прибуток від звичайної діяльності (код 190) (збиток (код 195))	Прибуток до оподаткування від звичайної діяльності (код 170) (збиток (код 175)) – податок на прибуток (180)
7	Чистий прибуток (збиток) (код 225)	Фінансовий результат від звичайної діяльності (код 190-195) + дохід від надзвичайної діяльності (код 200) – податок на прибуток від надзвичайної діяльності (код 205) + зменшення податку на прибуток від збитків від надзвичайної діяльності

У формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів» міститься інформація щодо руху грошових коштів підприємства у звітному періоді в результаті декількох видів діяльності: фінансової, інвестиційної, операційної.

Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» містить два розділи.

Розділ 1. Рух грошових коштів у результаті операційної діяльності. В цьому розділі наводяться групи статей:

1. Надходження коштів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), повернення податків і зборів, надходження коштів від цільового фінансування, отримання авансів (повернення) від покупців та замовників, надходження коштів

від боржників за неустойки, оренди та інші надходження.

2. Витрачання коштів на оплату товарів, праці, авансів, інших зобов'язань, зобов'язань з податків та зборів, цільових внесків та інші витрачання.

Розділ II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності містить наступні групи статей:

1. Надходження коштів від реалізації фінансових інвестицій та необоротних активів.

2. Надходження коштів від отриманих відсотків. Дивідендів, деривативів.

3. Витрачання коштів на придбання необоротних активів, фінансових інвестицій, на надання позик та інші платежі.

4. Надходження коштів від власного капіталу, отримання позик та інші надходження.

5. Витрачання коштів на сплату відсотків, дивідендів, позик акцій.

Окремими статтями визначаються статті «Чистий рух грошових коштів від фінансової діяльності» та «Чистий рух грошових коштів від за звітний період».

Законодавством передбачено два способи складання Звіту, які обираються на розсуд підприємства:

за прямим методом (форми № 3) передбачається використання дебетових (кредитових) оборотів за рахунками грошових коштів у кореспонденції з бухгалтерськими рахунками активів та зобов'язань;

за непрямым методом (форма № 3-н) використовуються наведені показники Балансу або Звіту про фінансові результати за звітний період. Лише незначна частина статей Звіту про рух грошових коштів вимагає заповнення показників із проведення попереднього аналізу.

Звіт про власний капітал за формою № 4 відображає інформацію про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Зміст і форма звіту про власний капітал, а також загальні вимоги щодо розкриття його статей регламентується Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал».

Джерелом заповнення Форми № 4 «Звіт про власний капітал» є показники

статей форми № 1 «Баланс» та форми № 2 «Звіт про фінансові результати». В цій формі містяться наступні статті:

статутний капітал (сума активів, яка зафіксована в установчих документах (внески власників підприємства);

пайовий капітал (сума внесків пайових до активів підприємства);

додатковий вкладений капітал (сума емісійного доходу, що відображає суму перевищення вартості реалізованих акцій над їхньою номінальною вартістю);

інший додатковий капітал (сума дооцінки необоротних активів та їх вартості безкоштовно отриманих від інших юридичних або фізичних осіб);

резервний капітал (сума резервів яка створюється за рахунок коштів нерозподіленого прибутку підприємства);

нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (сума прибутку поточного року визначається як нерозподілений прибуток за попередній рік – чистий прибуток за пот.рік – дивіденди за пот.рік – відрахування на поповнення резервного капіталу)

Неоплачений капітал (сума заборгованості за внесками учасників до статутного капіталу);

вилучений капітал (сума фактичної собівартості акцій власної емісії).

Відповідно до п. 5.3 Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності для забезпечення порівняльного аналізу інформації до річного Звіту про власний капітал додають Звіт про власний капітал за попередній рік.

У формі № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» відображено мінімальний перелік інформації, що підлягає розкриттю (розшифруванню) у примітках до фінансової звітності.

Підприємства, для яких обов'язковість оприлюднення річної фінансової звітності не передбачена законодавством, надають документи, які регламентують розкриття інформації:

П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (згідно п.6);

П(С)БО 6 «Виправлення помилок у фінансових звітах» (згідно п.20, 21, 23)

П(С)БО 7 «Основні засоби» (згідно п.36.1)

П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» (згідно п.13.1)

П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (згідно п.13.1)

Підприємства, для яких обов'язковість оприлюднення річної фінансової звітності та консолідованої звітності встановлено законодавством використовують всі П(С)БО та норми, що передбачають розкриття інформації у примітках до фінансової звітності.

Отже, розглянувши структуру форм фінансової звітності, порядок заповнення порядку їх заповнення, можна зробити висновок, що фінансова звітність основним інформаційним джерелом усієї системи бухгалтерського обліку, де міститься необхідна інформація як для внутрішніх так і зовнішніх користувачів. Тому при заповненні форм фінансової звітності необхідно дотримуватись принципів відображення інформації на предмет правдивості, об'єктивності, корисності та достовірності.

2.3. Аналіз та оцінка основних показників фінансової звітності

На початку проведення аналізу фінансової звітності спочатку визначається вихідну його мета так як від цього залежать ступінь репрезентативності досліджень за окремими напрямками. Аналіз фінансової звітності проводять з метою виявлення відхилень в фінансово- господарській діяльності і визначення шляхів їх усунення.

Використовуючи дані фінансової звітності про діяльність підприємства ВП «Шахта «Котляревська» ДП «Селидіввугілля», проведемо аналіз основних показників за 2015-2017 роки. Групування показників фінансової звітності підприємства попередньої оцінки його фінансового стану наведено у таблиці 2.4.

Показники в таблиці об'єднано у чотири блоки: капітал, ресурси, економічні показники та фінансові показники. Наведені групи показників виступають як інструмент об'єктивної оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Набір показників у межах кожного блоку не є стандартний, а може змінюватися залежно від мети аналізу, галузі діяльності підприємства.

Таблиця 2.2. –

Групування та динаміка показників фінансової звітності на
ВП «Шахта «Котляревська» ДП «Селидіввугілля за 2015-2017 рр.

Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення 2016 р до 2015 р. (+,-)	Абсолютне відхилення 2017 р. до 2016 р. (+,-)	Відносне відхилення, %2016 р до 2015 р	Відносне відхилення, 2017 р. до 2016 р %
1.Капітал тис. грн.							
1.1.Власнийкапітал:	-125339	-32538	-34172	92801	1634	25,96	105,0218
- у т. ч.зареєстрований	44373	44373	44373	0	0	100	100
Оборотнийкапітал	888744	999027	1137259	110283	138232	112,40	113,83
Нерозподілений прибуток	-	-	-	-	-	-	-
Непокритий збиток	216202	125469	123486	-90733	-1983	58,033	98,419
1.2.Позиковий капітал	210902	60319	53728	-150583	-6591	28,60	89,07
2. Ресурси							
2.1.Середньорічна вартість основнихзасобів, тис.грн.	382	272	234	-110	-38	71,20	86,02
2.2.Середньорічна вартістьоборотних активів, тис. грн.	585280	654522	796936	69242	142414	111,83	121,75
-у тому числізапасів	23272	40209	4976	16937	-35233	172,77	12,37
3. Економічніпоказники							
3.1.Дохід (виручка) відреалізації продукції, тис.грн.	172062	413374	452193	241312	38819	240,24	109,39
3.2.Витрати , сума, тис. грн.:	384310	408848	519184	24538	110336	106,3849	126,987
3.3.Прибуток відопераційноїдіяльності, тис. Грн.	21248	63775	-	42527	-	300,14	

3.4. Збиток	-	-	13226	-	-	-	-
-------------	---	---	-------	---	---	---	---

Аналіз таблиці 2.2 показав, що протягом аналізованого періоду простежується тенденція від'ємного значення власного капіталу за причини отримування за кожний період непокритого збитку. Абсолютне відхилення у 2016 році порівняно з 2015 роком від'ємна сума власного капіталу збільшилась на склало 92801 тис. грн. (25,96%), а у 2017 році порівняно з 2016 роком цей показник становив -1634 (105,02%).

Сума оборотного капіталу збільшилась у 2016 році на 110283 тис.грн (+12%), у 2017 – на 138232 (+13%). Але таке збільшення пов'язано з дією факторів інфляції збільшення маси оборотних активів.

За аналізований період підприємство отримує непокритий збиток. У 2016 році порівняно з 2015 роком сума непокритого збитку зменшилась на 90733 тис.грн (майже на 42%), а у 2017 році - на 1983 тис.грн. (на 2%).

За період 2015-2017 рр. дохід від реалізації продукції збільшився: у 2016 році порівняно з 2015 роком цей показник склав 241312 тис.грн (+240%), у 2017 році – 38819 (+109%). Але простежується тенденція збільшення витрат на виробництво продукції. У 2016 році порівняно з 2015 роком цей показник зріс на 24538 тис.грн (+106%), а у 2017 році – 110336 (+126,9%). Даний показник негативно впливає на отримання фінансового результату господарської діяльності підприємства. Якщо у 2015-2016 рр підприємство отримувало прибуток, то у 2017 році воно отримало збиток у сумі 13226 грн.

Загалом роботу підприємства протягом 2015-2017 років слід оцінити негативно, адже результатом його ефективної діяльності повинно бути забезпечення прибутковості. Фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від доцільності вкладення фінансових ресурсів в активи.

За даними проведеного аналізу загальна вартість капіталу у 2016 році порівняно з 2015 роком зменшилась на 1,8%, у 2017 році в порівняно з попереднім періодом цей показник зменшився на 15,7%. Такі зміни обумовлені різким зменшенням оборотного капіталу внаслідок неефективного

управління фінансовими ресурсами, адже протягом періоду, що аналізується, спостерігається стійка тенденція доотримання непокритого збитку.

Середньорічна вартість основних засобів мала суттєві коливання. Так, у 2016 році цей показник зменшився майже на 62%, у 2017 році цей показник підвищився порівняно з 2016 роком на 14%

Пов'язано це з тим, що обсяги видобутку вугілля на державних вугледобувних підприємствах в Україні зменшилися більше чим на 50%. Обсяги товарної вугільної продукції скоротилися теж на 50%, а реалізованого вугілля – на 49,6%.

Отже, у 2015-2017 рр. на державних вугледобувних підприємствах в Україні мала місце тенденція спаду обсягів видобутку вугілля, товарної та реалізованої вугільної продукції і, навпаки, значного збільшення обсягів залишків вугілля на складах підприємств.

Але за даними проведеного аналізу можна стверджувати, що аналізоване підприємство не втрачає економічну незалежність, хоча залежність від зовнішніх джерел фінансування має тенденцію до зростання.

Відповідальність за неподання фінансової звітності. Відповідно до ст. 1642 Кодексу України про адміністративні правопорушення внесення неправдивих даних до фінансової звітності, неподання фінансової звітності тягнуть за собою накладення штрафу від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ АНАЛІЗУ І АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Удосконалення методики формування та подання фінансової звітності.

Використання різних методологічних прийомів призводить до неможливості зіставлення даних бухгалтерського обліку як з даними інших звітних періодів, так і за даними бухгалтерської звітності інших організацій, а це робить дані бухгалтерської звітності непридатними для макроекономічних розрахунків.

Проведений попередній аналіз форм фінансової звітності виявив, що інформація, яка відображається в даних формах не повною мірою відображає стан фінансово-господарської діяльності підприємства, а значить, не повною мірою характеризує ефективність управління фінансовими ресурсами. Фахівці вважають, що бухгалтерська (фінансова) звітність забезпечує приблизно 20% необхідної інформації для прийняття управлінських рішень. Тому йдеться про необхідність перегляду структури та статей фінансової звітності [14, 15].

При аналізі форм фінансової звітності було виявлено ряд недоліків, які наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 -
Методи удосконалення форми № 1 «Баланс»

Форма звітності	Недоліки	Пропозиції
Баланс (Ф №1)	Стаття «Запаси» виділяються основні підкласи запасів, які є не у всіх підприємствах. Така структура порушує вимогу складання форм звітності щодо її суттєвості і сприяє інформаційному перевантаженню	висвітлювати в балансі лише загальну суму запасів. Структуру запасів доречно розкривати в примітках до фінансової звітності;
	Стаття «Дебіторська заборгованість» наводиться одночасно з регулюючою статтею «Резерв сумнівних боргів» що порушує принцип обачності і призводить до інформаційної перевантаженості балансу)	Дебіторську заборгованість відображати окремо від статті «Резерв сумнівних боргів», тобто з чистою реалізаційною вартістю, доповнюючу інформацію про величину якого наводити в примітках до звітності

		Продовження таблиці 3.1
	Стаття «Довгострокова дебіторська заборгованість» - окремо не виділено статтю «заборгованість забезпечена векселем», що гарантує своєчасну оплату до настання строків платежу.	Окремим рядком виділяти в статті «Довгострокова дебіторська заборгованість» заборгованість, забезпечену векселем. Доречно розподілити її на довгострокову і поточну.
	Стаття «Забезпечення наступних витрат і платежів» відображення є недоцільним, тому що забезпечення – є зобов'язання, невизначених часом.	У статті розділу «Забезпечення наступних витрат і платежів» слід відображати у складі зобов'язань з розподілом на довгострокові та й поточні.
Звіт про фінансові результати (Ф №2)	Стаття «Інші операційні доходи», «Інші доходи» відображаються в окремих розділах звіту, що порушує їх логічний взаємозв'язок в структурі балансу.	Послідовно відображати доходи і витрати за видами діяльності: а саме стаття «Інші операційні доходи» розмістити після даних про доходи й витрати основної діяльності, стаття «Інші доходи» після даних про доходи і витрати фінансової діяльності»
	Стаття «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» наведена у сукупності з постійними та змінними витратами підприємства	Доповнити «Звіт про фінансові результати» додатковою статтею «Понаднормативні витрати» для відображення чистої собівартості реалізованої продукції та відокремлення понаднормативних та інших витрат.
Звіт про рух грошових коштів (Ф №3)	При непрямому методі визначення фінансових результатів, що передбачає коригування операційних прибутків (збитків) до статей доходів і витрат, які не впливають на обсяг грошових засобів, а також на суму змін в оборотних активах та поточних зобов'язаннях	Не допускати виникнення розбіжностей між чистим прибутком та чистим рухом грошових коштів від операційної діяльності
	В рядку «Податок на прибуток» відображається сума загального податку без відокремлення видів діяльності.	Визначати суму податку від усіх видів діяльності, оскільки податок на прибуток підприємств від інвестиційної та фінансової діяльності у Звіті окремо не відображається.

Продовження таблиці 3.1		
	У другому розділі відображуються зміни у складі іншого додаткового капіталу внаслідок переоцінки різних видів необоротних активів: сум дооцінки основних засобів, нематеріальних активів, незавершеного будівництва та суми уцінки цих видів необоротних активів, які виникли внаслідок перевищення сум попередніх дооцінок над сумою звітних уцінок, але не більше від зазначеного перевищення.	Доцільно розмістити всі статті, які відображують зміни у складі іншого додаткового капіталу на субрахунках 423 «Дооцінка активів», 424 «Безоплатно одержані необоротні активи», 426 «Фонд майна соціальної сфери». Назву другого розділу доцільно змінити на «Інший додатковий капітал».
Звіт про власний капітал (Ф№4)	Четвертий розділ відображує зміни щодо збільшення статутного капіталу за рахунок додаткового випуску акцій, додаткових внесків учасників та засновників; реінвестиції реінвестованого прибутку або дивідендів учасників за рахунок збільшення номінальної вартості акцій та ін.	Доцільно розмістити статті, які призводять до їх збільшення. При формуванні окремих статей розділу «Внески учасників» слід вказувати конкретно назву капіталу, який збільшується, тобто емісійний дохід чи інший вкладений капітал.
	П'ятий розділ узагальнює інформацію щодо зменшення статутного, пайового капіталу, а також додатково вкладеного капіталу в результаті вилучення внесків засновників та учасників, зменшення номінальної вартості акцій, анулювання викуплених акцій тощо.	Доцільно розмістити всі статті, що зменшують статутний капітал та впливають на зміну додатково вкладеного капіталу за результатами операцій з викупу акцій. Так за результатами операцій з викупу акцій – «Зміна емісійного доходу».

Отже, наведені пропозиції щодо вдосконалення форм фінансової звітності підприємства, на думку фахівців повинні надати можливість об'єднати дві облікові підсистеми – фінансову і внутрішньогосподарську з метою поліпшення фінансових результатів діяльності та прийняття управлінських рішень; можуть використовуватися в структурі фінансово-господарського та аудиторського

контролю будь-яких суб'єктів господарювання незалежно від форм власності. Як показує практика, фінансова звітність, складена відповідно до П(С)БО 1-5, має значні аналітичні можливості, проте існує чимало питань, що залишилися невирішеними. Основним з них є недостатність відображення обліково-економічної інформації, яка необхідна для прийняття управлінських рішень. Результатом такої ситуації є те, що керівники змушені приймати управлінські рішення в умовах певної невизначеності та ризик, що призводить до прийняття хибних рішень. Причиною цього є те, що стандартна фінансова звітність розробляється таким чином, щоб задовольнити всіх користувачів необхідною інформацією, але це завдання нереальне з огляду на різні інтереси кожного з них. При розв'язанні цього питання необхідно збільшувати кількість облікової інформації представленої у формах фінансової звітності. А саме, оскільки до складу фінансової звітності входять примітки до фінансових звітів, згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку при складанні фінансової звітності ми рекомендуємо окремо складати два звіти: примітки до фінансових звітів, та додатково примітки до фінансової звітності, які є невід'ємною складовою фінансових звітів, та додатково примітки до фінансової звітності, які не включаються до звітності, а додаються до неї. Такий підхід забезпечить узгодженість концепції подання фінансових звітів, задекларованої Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, а також зрозумілість та необхідність вітчизняної фінансової звітності, що сприятиме наданню користувачам якісної інформації, корисної для прийняття економічних рішень.

3.2. Удосконалення методики аудиту фінансової звітності.

На сьогодні в практиці аудиту фінансової звітності залишається багато невирішених проблем, які потребують детального вивчення. Як вже зазначалось, фінансова звітність є однією із складових інформаційного забезпечення, що пов'язує підприємство з суспільством та діловими партнерами і ґрунтується на

узагальнених даних бухгалтерського обліку підприємства та підтверджує результати діяльності.

До фінансової звітності відносять комплекс документації, що відображає фінансово-господарська діяльність підприємства. Інформаційні дані цієї документації є об'єктом перевірки при проведенні аудиту та складання аудиторського висновку. Основні завдання, що повинен розв'язувати аудитор при перевірці фінансової звітності можуть бути згруповані наступним чином (табл.3.2).

Таблиця 3.2. –

Завдання аудиторської перевірки фінансової звітності підприємства

Об'єкт перевірки	Завдання перевірки
Фінансова звітність (ф.1-5)	виявлення наявності; виявлення відповідності форм встановленим стандартам перевірка взаємозв'язку даних, що відображені у формах звітності детальне вивчення інформації, наведеної у формах звітності та показників звітності
Форма № 1 «Баланс»	належність та величина активної та пасивної частини ліквідність та платоспроможність підприємства (показники фінансової стійкості)
Форма № 2 «Звіт про фінансові результати»	правильність відображення виручки від реалізації правильність відображення величини податку на додану вартість та акцизного збору правильність відображення валового прибутку інформація про фінансові результати від операційної діяльності інформація про результати від звичайної діяльності чистий прибуток порівняльний аналіз елементів операційних витрат
Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»	рух коштів у результаті операційної та інвестиційної діяльності рух коштів у результаті фінансової діяльності
Форма № 4 «Звіт про власний капітал»	рух статутного, пайового, додаткового, резервного, неоплаченого, вилученого капіталу, нерозподіленого прибутку
Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»	рух нематеріальних активів нарахування амортизації (методи нарахування) рух капітальних та фінансових інвестицій утворення доходів і витрат рух забезпечення резервів наявності дебіторської заборгованості (в т.ч.просроченої) наявності сумнівних боргів розміру нестач і витрат від псування цінностей

Аналіз літературних джерел та свідчить про те, що основною метою аудиторської перевірки фінансової звітності підприємства є надання аудиторіві

повної, всеохоплюючої і достовірної інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства.

Згідно стандарту МСА 120 «Концептуальні основи Міжнародних стандартів аудиту» основною метою аудиторської перевірки є «можливість аудитора висловлювати свої міркування щодо відповідності підготовлених фінансових звітів установленим умовам та вимогам».

Неефективна та нераціонально побудована система аудиту фінансової звітності може призвести до викривлення та фальсифікації облікової інформації, що відображена у формах фінансової звітності, і може слугувати у подальшому базою для складання аудиторського висновку. Як результат, на основі такого висновку керівництву будуть запропоновані заходи щодо прийняття управлінських рішень, які вже заздалегідь будуть містити високий ризик і непередбачувані наслідки для підприємства.

Під час аудиторської перевірки аудитор повинен дотримуватися Кодексу етики професійних бухгалтерів, розробленого Міжнародною федерацією бухгалтерів, вимог міжнародних стандартів аудиту, принципів та процедур.

На практиці дуже часто зустрічається ситуація, коли керівництво заздалегідь «приховує» достовірні дані. Що повинні відображатися у фінансовій звітності. Особливо це стосується статей відображення прибутку та формування валового доходу. Такі перекручення можуть бути свідомими і несвідомими. До несвідомих випадків можна віднести результати неправильних арифметичних дій при здійсненні різних розрахунків. До свідомих випадків відносять факти навмисного перекручування інформації з метою приховування, наприклад прибутку до оподаткування. Тому основним завданням аудитора при перевірці правильності відображення інформації у формах фінансової звітності є суворе дотримання встановлених правил і процедур проведення перевірки.

Окрім зазначених недоліків існує значна кількість проблем аудиту фінансової звітності, яким на сьогодні в економічній літературі приділяється значна увага [15, с.112]. Серед таких проблем можливо виділити:

нестабільність нормативно-правової бази з питань регулювання аудиторської діяльності в Україні;

відсутність уніфікованих форм робочих документів аудитора;

недостатній рівень комп'ютеризації аудиту фінансової звітності;

відсутність стандартизації фінансової звітності у відповідності до міжнародних стандартів,

використання шаблонних методів: (шаблони правильних і неправильних господарських операцій), внаслідок чого зростає ризик невиявлення недоліків у відображенні інформації фінансових звітів і зменшується якість проведення перевірки.

З метою вирішення вищенаведених проблем, в роботі пропонується застосовувати тестування.

Цей методичний прийом є важливим не тільки для аудиту фінансової звітності, але й для аудиту стратегій розвитку підприємства.

По-перше, складність виконання завдань з надання впевненості щодо стратегічної (прогнозої) інформації вимагає впорядкування та формалізації процедур, що мають бути виконані для досягнення поставленої мети.

По-друге, тестовий підхід сприяє закріпленню та поширенню найкращої аудиторської практики, а також спадкоємності у передачі компетенції від досвідчених аудиторів їх молодшим колегам.

По-третє, аудиторські тести дозволяють застосовувати кількісні критерії у процесі оцінки об'єктів дослідження.

Серед інших аргументів на користь використання тестового підходу доцільно назвати систематичне документування контрольних дій та їх результатів, а також полегшення контролю якості аудиту, регулювання масштабу і глибини аудиторських процедур. На жаль, в Україні питання систематизації аудиторських тестів у наукових джерелах майже не розглядається. Ця обставина має певні негативні наслідки: аудитори-практики не завжди добре розуміють, як готувати тестові робочі документи, які тести застосовувати у тих чи інших ситуаціях, наскільки детально потрібно формулювати питання тощо. Деякі з них

використовують тести формально та обмежено, особливо не турбуючись про правильність застосування відповідної методології. Разом з тим, навіть огляд багатьох зарубіжних підручників з аудиту не завжди дозволяє до кінця зрозуміти нюанси застосування аудиторських тестів. Деякі автори не наводять роз'яснень щодо класифікації та змісту різних аудиторських тестів або згадують лише окремі з них. Крім того, існують значні розбіжності між поглядами вчених на види аудиторських тестів і методику їх застосування.

Основними категоріями аудиторських тестів, які найчастіше згадуються у Міжнародних стандартах аудиту (МСА) та наукових публікаціях, є незалежні тести і тести внутрішнього контролю. Класичне визначення незалежних тестів розглядає їх як процедури, що використовуються для перевірки операцій або підтвердження сальдо рахунків шляхом їх перевірки на наявність значних викривлень. Незалежні тести не потрібно погоджувати з клієнтом. Вони плануються і виконуються аудиторами самостійно і дозволяють отримати необхідні докази щодо конкретних об'єктів перевірки. Наприклад, за допомогою незалежних тестів аудитори можуть вирішувати такі важливі завдання, як перевірка тверджень вищого керівництва щодо історичної фінансової інформації чи підтвердження показників прогностичних фінансових звітів. Незалежні тести у більшості випадків є тестами (процедурами) перевірки по суті. Останні у зарубіжній літературі поділяються на тести господарських операцій і тести залишків на рахунках, або тести елементів сальдо. Під час аудиту фінансової звітності тестуються насамперед облікові інформаційні системи, а під час проведення аудиту стратегії – інформаційні системи планування та управління ресурсами підприємства, а також окремі модулі корпоративних інформаційних систем, які відповідають за фінансово-економічні функції управління та стратегічний контролінг. Розглянутий нами перелік аудиторських тестів є недостатньо повним. Він потребує доповнення тими видами тестів, які використовуються при проведенні зовнішнього та внутрішнього аудиту, але майже не згадуються у науковій літературі. Ми пропонуємо додати до переліку такі види тестів, що є актуальними для аудиту стратегій розвитку підприємства:

тести прийняття завдання (використовуються на етапі розгляду ризиків нового завдання з аудиту чи надання впевненості);

тести вивчення господарської діяльності та оточення (призначені для системного вивчення цілей та процесів діяльності підприємства, його економічного, законодавчого та конкурентного середовищ);

тести компетенцій (є характерними для системного підходу до аудиту, згідно з яким важливо оцінювати передумови та чинники результативності керівників та персоналу підприємства);

тести фіналізації, або підсумкового контролю (застосовуються для виявлення суттєвих моментів, що не були враховані при плануванні та виконанні аудиту);

тести інвестиційних проектів (мають місце при дослідженні проектів, що реалізуються підприємством у межах затвердженої стратегії розвитку).

Також доцільно запропонувати при проведенні аудиторської перевірки використовувати систему показників інтегральної оцінки фінансової звітності. Така система надасть більш конкретніше уявлення щодо фінансового стану підприємства і може бути використана в якості аналітичного доказу при складанні аудиторського висновку.

Сучасні методики аналізу фінансової звітності передбачають застосування значної кількості фінансових коефіцієнтів, але така надлишковість інформації кількості призводить до великої кількості втрат часу на аналітичну обробку показників, знижує оперативність комплексного аналізу. Тому, для потреб комплексного аналізу фінансової звітності підприємств в дипломній роботі була запропонована наступну систему показників, яку доцільно використовувати при аудиторській перевірці та складанні аудиторського висновку (рисунок 3.2).

Сформована при цьому система аналітичних показників повинна забезпечувати об'єктивність, змістовність, глибину і адекватність інформації, що характеризує досліджувані соціально-економічні явища та процеси.

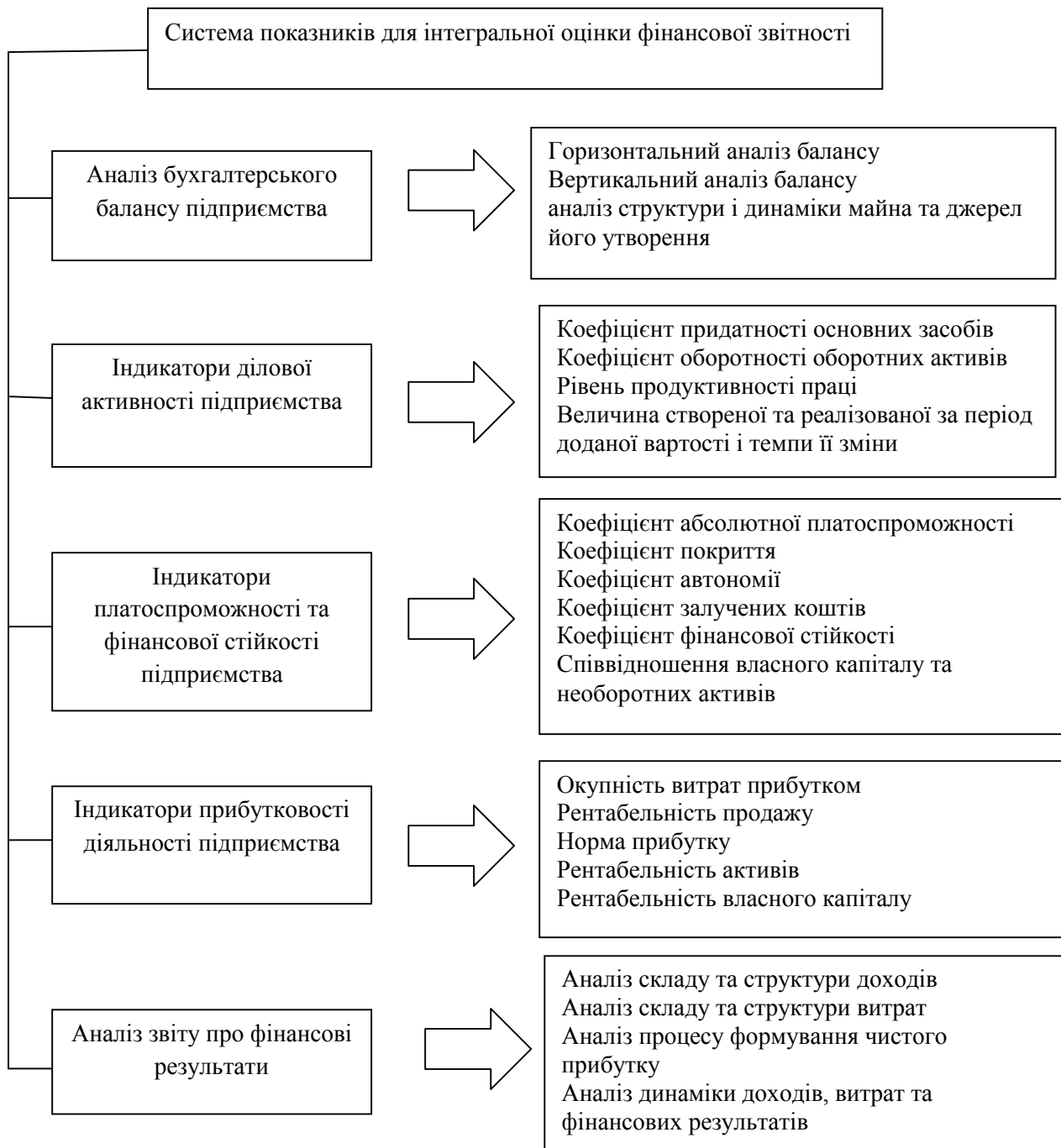

Рисунок 3.2. - Індикатори інтегральної оцінки фінансової звітності суб'єкта господарювання.

Важливою складовою процедури комплексного аналізу фінансової звітності підприємства є побудова моделі обробки вхідної інформаційної бази. Така

модель являє собою обґрунтоване поєднання математичних, статистичних та аналітичних методів дослідження.

Для вирішення питання про можливість прийняття завдання від нового клієнта чи продовження співпраці з існуючим клієнтом щодо нового завдання аудитори повинні з'ясувати низку питань, що стосуються загроз незалежності та об'єктивності, наявності відповідних знань та ресурсів, відсутності конфлікту інтересів та репутаційних ризиків тощо. Позитивне рішення щодо прийняття завдання з перевірки прогностної (стратегічної) інформації ініціює виконання низки процедур, пов'язаних з розумінням бізнесу підприємства та його оточення, внутрішнього контролю, а також наявних компетенцій у працівників та управлінського персоналу, відповідального за підготовку поданої аудиторам прогностної інформації. Тестовий підхід є доречним для дослідження внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємства, його бізнес-процесів, системи внутрішнього контролю та інформаційних систем. Незалежні тести, обсяг та зміст яких визначається на основі оцінки ризиків бізнесу підприємства та його внутрішнього контролю, ми пропонуємо поширювати як на прогностну фінансову інформацію, що готується у вигляді перспективних оцінок чи прогнозів, так і на інвестиційні проекти, які стосуються реалізації стратегії розвитку підприємства. Фактично прогностна фінансова інформація відображає майбутні зміни становища підприємства у межах існуючої бізнес-концепції та звичайної діяльності, що з нею пов'язана, а інвестиційні проекти розкривають плани щодо зміни бізнес-концепції або її розширення. Завершення виконання завдання вимагають проведення тестів фіналізації, або тестів підсумкового контролю. Вони застосовуються для огляду виконаних процедур та виявлення суттєвих моментів, що можуть вплинути на аудиторську думку через зміни в організації аудиторського процесу, переоцінці ризиків або перегляді початкових цілей та масштабу аудиту.

Таким чином, методологія аудиту розглядає різні способи та методичні прийоми дослідження, кінцевою метою яких є отримання достатньої інформації для складання аудиторського висновку. Разом з тим, розширення предметної області аудиту та розвиток нових напрямів, таких як аудит стратегій розвитку

підприємства, вимагає використання відповідного інструментарію. Аудиторські тести є одним з найбільш ефективних методичних прийомів, які дозволяють отримати і систематизувати важливу інформацію про об'єкти дослідження. Ми розглянули і впорядкували найбільш поширені види аудиторських тестів, які застосовуються при аудиті фінансової звітності, та запропонували аудиторські тести для виконання завдань з перевірки прогностної інформації. Це дозволить краще розуміти причинно-наслідкові зв'язки між процедурами аудиту та його результатами, зменшить методологічну невизначеність, пов'язану з послугами з надання впевненості, відмінними від аудиту фінансової звітності. Перспективу подальших досліджень ми розглядаємо через призму сучасних інформаційних технологій, які відкривають можливість переходу від дискретного (періодичного) виконання аудиторських перевірок до безперервного аудиту на основі доступу до даних обліку підприємства у реальному часі. Цю технологію покладено в основу парадигми аудиту стратегічних систем, зміст якої в науці та у практичній діяльності аудиту залишається предметом дискусій. На основі проведеного нами дослідження у майбутньому можуть бути розроблені аудиторські тести для безперервного аудиту, що у кінцевому підсумку забезпечуватиме більш оперативне та якісне задоволення інформаційних потреб користувачів.

ВИСНОВКИ

З розвитком різних форм власності і розширення кола користувачів бухгалтерської інформації, все більшого значення набуває фінансова звітність. Підприємство в тій чи іншій мірі потребує додаткових джерел фінансування. А для того щоб привернути увагу кредиторів та інвесторів необхідно їх об'єктивно інформувати про свою фінансову діяльність.

Взагалі, звітність підприємства служить джерелом інформації не тільки зовнішніх, але й внутрішніх користувачів. За даними звітності може бути зроблено детальний аналіз показників фінансової стану і платоспроможності підприємства, дана оцінка ефективності використання фінансових і матеріальних ресурсів і т.д.

В процесі роботи були розглянуті основні методи і прийоми аналізу фінансової звітності і проведений аналіз результатів діяльності та загального фінансового стану державного підприємства ДП «ВП «Краснолиманська» на основі річного звіту.

У Балансі підприємства відображається інформація про активи, зобов'язання та власний капітал на звітну дату.

Аналізуючи фінансовий стан ДП «ВК «Краснолиманська», зрозуміло, чиї кошти вкладено в підприємство, як їх розміщено, чи є довгострокові позики, чи забезпечено покриття зобов'язань перед кредиторами тощо. Підсумок активів Балансу повинен дорівнювати пасиву.

Майже всі підприємства складають Звіт про рух грошових коштів за формою № 3 (З-н), незалежно від того, мають вони звітність за вітчизняними П(С)БО чи МСФЗ. Винятками є лише суб'єкти малого підприємництва й іноземні представництва.

Звіт про власний капітал за формою № 4 відображає інформацію про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. У цьому Звіті відображають джерела поповнення власного капіталу, а також операції, у

результаті здійснення яких власний капітал було зменшено. Крім того, структура форми № 4 дозволяє відстежити внутрішнє переміщення власного капіталу, наприклад його зміну, пов'язану з розподілом прибутку підприємства. Звіт про власний капітал заповнюють на підставі Балансу (Звіту про фінансовий стан) за формою № 1, Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за формою № 2, а також даних синтетичного та аналітичного обліку. У графах форми № 4 підприємства наводять лише ті складові власного капіталу, що наведені в розділі I «Власний капітал» пасиву Балансу.

Аналіз результативних показників показав, що протягом аналізованого періоду простежується тенденція до спаду реалізації продукції на підприємстві, про що свідчить динаміка виручки від реалізації. За останні два роки вартісний обсяг реалізації скоротився у 2016 році порівняно з попереднім на 23% (87 884,0 тис.грн.), у 2017 році порівняно з 2016 роком – на 26,3% (77 268,0 тис.грн.). Такий «спад» пов'язаний головним чином зі скороченням фізичного обсягу реалізації продукції.

Для покращення структури діючої форми балансу маємо ряд пропозицій до відображення статей балансу дебіторської заборгованості, забезпечення наступних витрат і платежів, до розділу «Власний капітал» та інших статей форм фінансової звітності.

В аудиторській перевірці фінансової звітності існує значна кількість проблем, яким на сьогодні в економічній літературі приділяється значна увага. Серед таких проблем можливо виділити та конкретизувати наступні:

- перевірку великого об'єму інформаційної бази підприємства;

- нестабільність нормативно-правової бази з регулювання аудиторської діяльності в Україні.

Сучасні методи аналізу фінансової звітності передбачають застосування значної кількості фінансових коефіцієнтів. Проте використання надлишкової їх кількості призводить до втрат часу на аналітичну обробку показників, знижує оперативність комплексного аналізу, тому необхідно обмежити кількість фінансових коефіцієнтів та виділити чітку сукупність їх критичних значень. Для

потреб комплексного аналізу фінансової звітності підприємств в дипломній роботі запропонована система показників.

1. Список використаних джерел

2. Амбросов В.Я. Аудит: організація і методика / Амбросов В.Я. - К.: Алерта, 2012.-345 с.
3. Шара Є.Ю. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях: навч. посіб. / Є.Ю. Шара, О.М. Андрієнко, Л.І. Жидєєва. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 440 с.
4. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І.Б.Садовська, Т.Є.Божидарнік, К.Є. Нагірська. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 688 с.
5. Аналіз господарчої діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посіб. / за ред. К.Ф Ковальчука. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.
6. Методичні рекомендації щодо заповнення фінансової звітності: наказ МФУ від 28.03.2013, №433)[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.help/law/v0433201-13>. - Назва з екрана.
7. П(С)БО1: наказ МФУ №73 від 28 лютого 2013 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>. - Назва з екрана.
8. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Н.В. Гудзь, П.Н.Денчук, Р.В. Романів. - К.: Центр учбової літератури, 2016. - 424 с.
9. Атамас П.Й. Облік у бюджетних установах: навч. посіб. / П.Й.Атамас. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 288 с.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати": наказ МФУ від 31.03.1999 № 87 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0397-99>. - Назва з екрана.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 "Звіт про власний капітал": положення МФУ від 31.03.1999 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0399-99>. - Назва з екрана.
12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>. - Назва з екрана.
13. Річна фінансова звітність : Спецвипуск // Податки та бухгалтерський облік. – 2017. – № 12. – С. 75-76.
14. Бутинець Ф.Ф. Аудит / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП Рута, 2005. – 512 с.
15. Сопко В.В. Організація і методика проведення аудиту / В.В.Сопко. – К.: Професіонал, 2006. – 576 с.
16. Чернелевський Л.М. Аудит: Теорія і практика / Л.М. Чернелевський, Н.І.Беренда. – К.: ХАЙ-ТЕК ПРЕС, 2008. – 560 с.

Д О Д А Т К И

Додаток А

Положення про ВП «Шахта» «Котляревська»

ДП «Селидіввугілля»

Додаток Б

Наказ про облікову політику

ВП «Шахта» «Котляревська»

ДП «Селидіввугілля»

Додаток В

Форма № 1 «Баланс» за 2015-2017 роки

ВП «Шахта» «Котляревська»

ДП «Селидіввугілля»

Додаток Г

Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2015-2017 роки

ВП «Шахта» «Котляревська»

ДП «Селидіввугілля»

Додаток Д

Форма № 2 «Звіт про рух грошових коштів» за 2015-2017 роки

ВП «Шахта» «Котляревська»

ДП «Селидіввугілля»

Додаток Ж

Форма № 2 «Звіт про власний капітал» за 2015-2017 роки

ВП «Шахта» «Котляревська»

ДП «Селидіввугілля»

Додаток 3

Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2015-2017 роки

ВП «Шахта» «Котляревська»

ДП «Селидіввугілля»

Додаток К

Форма № 2 «Примітки до фінансової звітності» за 2015-2017 роки

ВП «Шахта» «Котляревська»

ДП «Селидіввугілля»

